

NARAVNE IN DRUGE NESREČE V SLOVENIJI LETA 2002

Natural and Other Disasters in Slovenia in 2002

Slavko Šipec *

Povzetek Abstract

Leta 2002 zelo hudih naravnih nesreč v Sloveniji ni bilo, so nam pa nekatere nesreče povzročile kar velike nevšečnosti. Spomladi in junija je bila suša, ki je na kmetijstvo vplivala manj negativno kot v dveh predhodnih letih. Razlog je tudi v tem, da je bilo v nadaljevanju poletja več padavin, a predvsem v obliki neugodnih, vendar za poletje običajnih neviht in nalivov. Pomlad je dvakrat prinesla tudi pozebo, in sicer Posavju. Poleti so nam preglavice povzročala številna neurja, nekatera so bila kar huda. Jesen je minila brez običajnih večjih poplav in zemeljskih plazov, čeprav so se jesenske poplave pojavljale večkrat. Ob morju je bila kar nekajkrat precej visoka plima, najvišja junija, kar je malo nenavadno.

Precej škode je bilo zaradi vetroloma sredi novembra, predvsem na Gorenjskem in Bovškem. Sneg in žled sta nam v glavnem prizanesla, prav tako potresi, ki niso povzročili škode, čeprav je bilo nekaj sunkov razmeroma močnih (z magnitudami od 3,2 do 3,7). Ker je bilo vreme spomladi pretoplo in presuho, je bilo tudi veliko požarov v naravi (1874), čeprav ne toliko kot leta 1998, 2000 in v doslej rekordnem letu 2003. Vseh požarov je bilo 4762. Značilnost leta 2002 je bilo več hudih požarov v objektih, ki so povzročili veliko škodo, največjo prav požar v koprskem Tomosu zadnjega dne v letu. Zabeležili smo 17 eksplozij. Če odštejemo mrtve v nesrečah v cestnem prometu, je torej leta 2002 v obravnavanih nesrečah umrlo 92 ljudi (največ zaradi nesreč na vodi in v vodi, v gorah in drugod v težko dostopnem svetu ter v požarih), poškodovanih pa je bilo 399, od tega največ v gorskih nesrečah in drugih nesrečah v težko dostopnem svetu, v požarih, eksplozijah in neurjih. Skupno število udeleženi v intervencijah je vsaj 73.405 ljudi, kar pa ni končna številka, saj niso vključeni podatki o prevozi pitne vode s cisternami, ker jih nimamo, in upoštevane so večinoma le sile za zaščito, reševanje in pomoč, ne pa tudi drugi organi in službe. Skupnih stroškov je bilo v letu 2002 in ob upoštevanju istih dejstev kot pri številu vseh sodelujočih najmanj za 557.011.185 tolarjev.

There were no major natural disasters in 2002, although some disasters did cause many problems. There was a drought in the spring and another one in June, however, neither having such devastating effects as in the two preceding years. This was also due to more rainfall later on in the summer, although chiefly in the form of adverse storms and showers, as is usually the case. In the spring, the Posavje region was struck twice by frost. In the summer, there were numerous storms, some of which quite tempestuous. The autumn passed without usual major floods and landslides, although there were several autumnal floods. The coast saw several very high tides, of which the highest in June, which was rather unusual. There was severe wind damage in mid-November chiefly in Gorenjska and Bovško. There was little snow and sleet; the same goes for earthquakes – they caused no damage although some earthquakes were relatively strong (with magnitudes from 3.2 to 3.7). Since the weather was too warm and too dry in the spring, there were many wildfires (1874); however, not as many as in 1998, 2000 and 2003 – a record-breaking year so far. The total number of fires was 4762. In 2002, there were several severe structural fires causing extensive damage, the most extensive in the Tomos factory of Koper on the last day of 2003. There were 17 explosions. Without counting the fatalities in road traffic in 2002, 92 people died in the accidents dealt with, (mostly due to accidents on and in water, in the mountains and elsewhere in almost inaccessible terrains, and in fires); 399 people were injured, mostly in mountain accidents and in other accidents in almost inaccessible terrains; in fires, explosions and in storms. The total number of persons involved in interventions is therefore at least 73,405, which does not, however, reflect the overall situation as the data on drinking water transports by means of tank trucks are not available and therefore not included; it is mainly the protection, rescue and assistance forces that have been taken into account, but not other authorities and services. In 2002, the total costs amounted to at least SIT 557,011,185.00, taking into account the same facts as in the total number of persons involved.

* Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 21, 1000 Ljubljana, slavko.sipec@urszr.si

Pomlad je v zadnjem tednu marca prinesla pozebo, in sicer Posavju. Prizadeti so bili predvsem nasadi hrušk, breskev, marelic, sliv in zgodnjih češenj. Pozeba je isto območje prizadela še 6. in 7. aprila, predvsem nasade jablan [Naravne in druge nesreče ...].

Poletna suša, kot je bilo že omenjeno, ni bila tako trdovratna, kot bi lahko bila, zato pa so bila toliko močnejša in pogosta neurja. Omeniti je treba predvsem neurja 16. junija, zlasti na vrhniškem območju ter na območju Blok, 24. in 28. junija, 4. julija, zlasti v Vipavski dolini, 15. in 16. julija, zlasti na območju Tržiča in na Koroškem, 22. julija, zlasti na Krasu, 24. in 31. julija in 6. avgusta, zlasti na zreškem območju. Katera neurja med naštetimi so bila najmočnejša, je težko oceniti, vsekakor pa mednje spadajo neurja 16. in 31. julija ter 6. avgusta. Naj omenim, da je bilo ob neurjih poškodovanih kar 13 ljudi, kar je za naše razmere veliko [Naravne in druge nesreče ...].

Poleg jesenskih in zgodnjezimskih poplav smo doživeli tudi avgustovske poplave. Med 11. in 13. avgustom so od večjih rek poplavljalje Dravinja, Vipava, Ljubljana, Krka in Mura. Omembe vredne poplave so bile še 22. oktobra na Notranjskem, 22. novembra (od večjih rek sta poplavljali Ljubljana in Vipava) ter 5. in 6. decembra v vzhodni polovici države, zlasti na mariborskem območju in ob Krki. Predvsem zadnje poplave so spremljali tudi zemeljski plazovi. Razmeroma pogosto so se ob morju pojavljale kar visoke plime, zaradi katerih je večkrat prišlo do razmeroma obsežnega prelivanja morja (npr. 6. junija, 15. in 18. novembra) [Naravne in druge nesreče ...].

Vsekakor je treba omeniti tudi obsežne vetrolome v novembru, zlasti v severozahodnem delu države. Močan veter je podiral drevesa in odkrival hiše že 17. in 18. oktobra, veliko huje pa je bilo med 14. in 16. novembrom, zlasti na Gorenjskem in Bovškem. Na območju Kranjske Gore je močno pihalo že 14. novembra. Vrtinčast veter je v Ratečah pihal tudi s hitrostjo 100 kilometrov na uro. V Podkorenu je odkrilo več streh, skoraj vse pomembnejše ceste na tem območju so bile zaradi izravnanih dreves nekaj časa neprevoze, ljudje so ostali brez elektrike. Poškodovanih je bilo vsaj 2000 kubičnih metrov dreves. 16. novembra je bilo še več nevšečnosti. V Koprskem primorju je veter podrl precej dreves in poškodoval fasado hotela Grand hotela Palace, poškodovanih je bilo tudi več vozil. V bovški občini, kjer je jugozahodnik v sunkih dosegal hitrosti več kot 160 kilometrov na uro, je poškodovalo vsaj 40 streh, dve pa je celo povsem odneslo. V bovški in kobariški občini je veter podrl vsaj 1500 kubičnih metrov dreves, na Gorenjskem pa samo na Pokljuki okoli 21.000, drugod pa še kakšnih 10.000 kubičnih metrov drevja. Nekaj škode je veter povzročil tudi v Zasavju, na območju Ljubljane, na Koroškem in v zgornji Savinjski dolini [Naravne in druge nesreče ...].

Nekaj potresov je bilo razmeroma močnih, npr. potres pri Knežaku 2. junija (magnituda 3,7), Kobaridu 15. julija (magnituda 3,3), Bovcu 30. septembra (magnituda 3,6), Brezovici pri Ljubljani 20. oktobra (magnituda 3,2) in

pri Brežicah 18. decembra (magnituda 3,3). V zahodni in osrednji Sloveniji so tudi zelo čutili potres, ki je 14. februarja nastal v severni Furlaniji (magnituda 4,9) [Naravne in druge nesreče ...]. Ljudi so pogosto vznemirjali šibki potresni sunki v Šaleški dolini.

Od 4762 požarov jih je bilo največ v občinah Ljubljana (792), Maribor (261), Koper (168), Celje (163), Nova Gorica (142), Ilirska Bistrica (109) in Kranj (105 požarov). To je povsem enaka razvrstitev kot leta 2001. Požari so leta 2002 povzročili za 5.825.561.917 tolarjev gmotne škode. To je drugi najvišji znesek doslej, takoj za letom 2000, ko je znašala gmotna škoda več kot šest in pol milijarde tolarjev. Vzrok tako visokega zneska je v več požarih, ki so povzročili veliko gmotno škodo. Značilnost leta 2002 je bilo več hudih požarov v objektih, ki so povzročili veliko škodo, največjo prav požar v koprskem Tomosu zadnjega dne v letu. Kar trije hudi požari z veliko gmotno škodo so nastali decembra, povsem zgorela je tudi osnovna šola v Podzemlju v Beli krajini. Osem požarov je povzročilo za več kot 100 milijonov tolarjev gmotne škode, še nadaljnjih 15 požarov pa za več kot 20 milijonov tolarjev gmotne škode. V naravi je bilo več požarov kot običajno – 1874, pa vendar bi težko govorili o izjemnem letu. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je v letu 2002 razglasila veliko požarno ogroženost naravnega okolja na območju vse države med 11. marcem in 9. aprilom. Občina Vipava je tudi sama na svojem območju razglasila veliko požarno ogroženost naravnega okolja med 11. marcem in 9. aprilom. Enajst požarov v naravi je zajelo večjo površino od 10 hektarov. Od teh požarov jih je pet nastalo marca, trije februarja, dva aprila ter eden maja [Naravne in druge nesreče ...].

Najhujša eksplozija v letu 2002 (vseh skupaj smo jih zabeležili 17), vsaj kar zadeva število mrtvih in poškodovanih, se je zgodila tako rekoč v naši hiši, v Izborazevalnem centru za zaščito in reševanje Uprave RS za zaščito in reševanje na Igu. Tam je 18. oktobra pri usposabljanju skupine deminerjev iz Republike Hrvaške ter Srbije in Črne gore eksplodirala manjša protipehotna mina. En deminer iz Republike Hrvaške je izgubil življenje, osem pa jih je bilo poškodovanih, večina lažje [Naravne in druge nesreče...].

Skoraj običajno je že, da ob začetku in koncu leta oživi nevaren in obsežen zemeljski plaz Slano blato nad Lokavcem v ajdovski občini. Spomladi je večkrat steklo več materiala iz zemeljskega plazu Strug nad Kosečem v kobariški občini.

Gasilci so po nesrečah z nevarnimi snovmi oziroma zaradi onesnaženja okolja posredovali 413-krat, dejansko število teh nesreč oziroma dogodkov pa je še večje [Naravne in druge nesreče ...]. Zelo velikih, obsežnih onesnaženj in ekoloških nesreč pa ni bilo.

Posledice nesreč v gorah so bile spet hude. Gorska reševalna služba je pomagala vsaj 281-krat, kar je največkrat do zdaj, večinoma v gorah. Bilo je 27 mrtvih.

Leta 2002 so helikopterji pri reševanju in iskanju v gorah sodelovali 115-krat, kar je malo manj kot v rekordnem letu 2001 (Naravne in druge nesreče ...).

Gasilci in komunalna podjetja so v letu 2002 prebivalcem, ki so bili predvsem zaradi suše slabše oskrbovani s pitno vodo iz javnih, lokalnih ali zasebnih vodovodnih omrežij, s cisternami prepeljali 56.776 kubičnih metrov pitne vode, kar je razmeroma malo (Naravne in druge nesreče ...).

Gasilci so v letu 2002 pomagali pri 1035 nesrečah v cestnem prometu, enkrat so reševali potopljeni čoln v morju, najmanj osemkrat pa so pomagali pri nesrečah v zračnem prometu (šlo je za nesreče manjših letal, ultralahkih letal ipd.). Zgodile so se tudi štiri nesreče v jamah z enim mrtvim in tremi poškodovanimi, dvakrat so pomagali pri nesrečah na žičnici (šlo je za delovni nesreči). Gasilci in drugi so vsaj 46-krat pomagali v nesrečah na vodi in v vodi. Pri tem so imeli kar v 38 primerih opravka z mrtvimi, šestkrat pa so bili neposredni udeleženci poškodovani. Rudniških nesreč naj v letu 2002 ne bi bilo (Naravne in druge nesreče ...).

V seštevku poškodovanih in mrtvih tudi tokrat nismo upoštevali poškodovanih in mrtvih v nesrečah v cestnem prometu, saj to statistiko vodi ministrstvo za notranje zadeve. Prav tako nismo upoštevali poškodovanih in mrtvih v nesrečah z nevarnimi snovmi v cestnem prometu (prometne nesreče, pri katerih so se obenem sproščale še nevarne snovi) (Naravne in druge nesreče ...).

Če odštejemo mrtve v nesrečah v cestnem prometu, je leta 2002 v obravnavanih nesrečah umrlo 92 ljudi. 38 je bilo utopljenec, žrtev nesreč na vodi in v vodi, 27 jih je umrlo v nesrečah, v katerih je pomagala Gorska reševalna služba, 21 v požarih, trije v eksplozijah, dva v nesreči na žičnici in eden v nesreči v jami. Druge nesreče niso zahtevale življenj (Naravne in druge nesreče ...).

Poškodovanih je bilo več ljudi: v požarih 151, Gorska reševalna služba jih je pri svojih posredovanjih naštel 194 (od tega je bilo 34 obolelih), v eksplozijah 16, šest v nesrečah na vodi in v vodi. Zaradi neurij se je poškodovalo 13 ljudi, pet pa v nesrečah v zračnem prometu, po trije v nesrečah v cestnem prometu (gasilci) in v nesrečah v

jamah ter po eden v nesreči na žičnici in zaradi zemeljskega plazua. Trije ljudje so se poškodovali v gorskih nesrečah, pri katerih so pomagali samo gasilci, prav tako trije v nesrečah z nevarnimi snovmi, skupaj torej 399 (Naravne in druge nesreče ...).

Leta 2002 je pri zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah sodelovalo 14.788 ljudi. V intervencijah ob požarih je pomagal 45.901 človek, pri eksplozijah 114 ljudi (podatki so precej pomanjkljivi), pri nesrečah z nevarnimi snovmi 3052 ljudi, pri tehnični in drugi pomoči 7339 ljudi (gasilcev), v intervencijah Gorske reševalne službe je sodelovalo 2211 gorskih reševalcev. Podatka o tem, koliko ljudi je sodelovalo pri prevozi pitne vode s cisternami, nimamo. Skupno število udeleženi na intervencijah je torej vsaj 73.405 ljudi, kar pa ni končna številka, saj niso vključeni podatki o prevozi pitne vode s cisternami, ker jih nimamo, in upoštevane so večinoma le sile za zaščito, reševanje in pomoč, ne pa tudi drugi organi in službe (Naravne in druge nesreče ...).

Stroški pomoči ob naravnih in drugih nesrečah so v letu 2002 znašali 74.901.943 tolarjev. Ob požarih je bilo za vsaj 213.548.630 tolarjev stroškov, ob nesrečah z nevarnimi snovmi za vsaj 36.049.168 tolarjev, ob eksplozijah za 168.933 tolarjev. Prevozi pitne vode s cisternami so stali vsaj 65.831.316 tolarjev, tehnična in druga pomoč pa vsaj 93.881.540 tolarjev. Pri pomoči Gorske reševalne službe je nastalo vsaj za 72.629.655 tolarjev stroškov. Skupnih stroškov je bilo v letu 2002 in ob upoštevanju istih dejstev kot pri številu vseh sodelujočih najmanj za 557.011.185 tolarjev (Naravne in druge nesreče ...).

Podrobnejše informacije o naravnih in drugih nesrečah v Sloveniji v letu 2002 so tudi v publikaciji Naravne in druge nesreče v Sloveniji v letu 2002, ki jo je izdala Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, pa tudi na njenih spletnih straneh (www.mo-rs.si/urszr/).

Viri in literatura

1. Naravne in druge nesreče v Republiki Sloveniji v letu 2002. Ljubljana, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, 2003.